



Overstroming. Jacob Cats (1741-1799), Herfst, avond en water: De vier seizoenen, tijden van de dag en elementen (serietitel).

Schoonhoven en het hoogheemraadschap: geen optimaal huwelijk

Henk Povée

Wat zou Schoonhoven zijn zonder Lek? Toch had dat zo maar een realiteit kunnen worden als in 1821 een zekere baron Krayenhoff zijn zin had gekregen. Ingenieur C.R.Th. baron Krayenhoff was een autoriteit op het gebied van waterbeheersing, 'watermanagement' in hedendaagse termen. Hij was luitenant-generaal geweest in het leger en had onder meer de functie gehad van 'Directeur der Hollandsche defensieve en artificieele Inundatiën', met andere woorden: bij hem lag in oorlogstijd de regie over de Hollandse Waterlinie. Dat verklaarde zijn betrokkenheid bij waterstaatkundige zaken.

In 1821 publiceerde ingenieur Krayenhoff een tot in details uitgewerkt plan om de hele Nederrijn en de Lek af te dammen en het uit Duinland komende Rijnwater grotendeels via een verbrede en verdiepte Gelderse IJssel naar de Zuiderzee (nu IJsselmeer) te laten afvloeien.¹ Nooit zou daarna meer een dijkoorzaak, de Lopikerwaard, de Krimpenerwaard en de Abblaserwaard kunnen tereken. In de Gelderse IJssel kon dat extra 'bovenwater' nauwelijks kwaad tussen de hoger gelegen oevers van Veluwe en Achterhoek.

Voor de scheepvaart zou dan de overblijvende stroomgoot van de Lek ingericht worden tot een kanaal waarin de waterstand met acht sluisen gereguleerd kon worden.

Hoewel goed onderbouwd en doorgerkend, kreeg het plan van de baron nauwelijks supporters. Waarschijnlijk was het idee wat al te visionair voor die tijd. Want daar Schoonhoven gewoon bleef liggen waar het van oudsher lag, aan de Lek en niet aan een scheepvaartkanaal Arnhem-Rotterdam.

En van de gevolgen van Krayenhoffs plan zou zijn dat de Hollandse Waterlinie, door te weinig wateroever, niet of nauwelijks meer een defensieve rol zou kunnen vervullen in een eventuele Nederlandse oorlog. Het is ondenkbaar dat de baron, die zelf aan de knoppen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie had gezeten, dat aspect over het hoofd heeft gezien. Krayenhoff meldde wel dat zijn plan



Dr. C.R.Th. baron Krayenhoff, arts, 1758-1840, legerofficier en vestingbouwkundige.